

Előfizetési árak:
 4 kiadói hivatalban átveve:
 Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . . . 1 * 50 *
 Helyben na. noz. áradta:
 Egész évre . . . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . . . 2 * 50 *

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és unnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásra, a vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, márcz. 17.

Összeférhetetlenség.

Morzsányi Károly proviziós esete alkalmából nemcsak az pattant ki, hogy sokan vannak ilyen informáló képviselők, hanem kisült az is, hogy sokan vannak a képviselőház tagjai között, akiket az összeférhetetlenségről szóló 1875. I. törvénycikk szerint nem illet meg a mandátum, amely Emmer Kornél véleménye szerint is a legszebb hivatás.

Az öreg Deák még élt akkor, mikor az imént említett törvénycíkket megalkotta a magyar parlament. Az ő becsületes lelke nem tartotta a képviselő hivatásával összeférhetőnek azt, hogy a képviselők olyan üzletekben vegyenek részt, amelyek az állammal szerződés viszonyban állanak. Nagyon természetes dolog. Mert az ilyen képviselő nem a haza és választói érdekeit képviseli, hanem a saját zsebe érdekeit. Képviselői befolyását az ő pénzintézete érdekében veti latba, hogy az az államtól minél több subventiót vagy kedvezményes kölcsönt kapjon, hogy így az igazgatói tantiéme is nagyobb legyen.

Ma már — sajnos — nem ritkaság az ilyen. A kapitalizmus virágzása korát éli. Mindenki iparkodik lehetőleg magas kamatra helyezni el tőkéit. Nem csuda, hogy a képviselők sem maradnak e tekintetben mások mögött. A nép bizalmából nyert mandátumot akárhány csak tö-

kének, befektetésnek nézi és teljes erejéből iparkodik azt a legmagasabb árlólyam mellett kamatoztatni.

Igazuk is van: a választások alkalmával befektetett összeg nem heverhet kamatozatlanul. Csudálkozva láttuk az utolsó választásoknál, hogy egyesek sajátjukból is mily rengeteg összeget költöttek el, hogy mandátumhoz juthassanak. Aki tisztában van a kétszer-kettő elemével, az menten belátta, hogy öt esztendei képviselői fizetésért nem érdemes 50—60 ezret áldozni. Most már érthető a dolog, mert látjuk, hogy a képviselői befolyás kellő értékesítése busásan meghozza a befektetett tőkének sokszorosát is.

Az is természetes, hogy aki közelebb van a tűzhöz, az jobban melegedik. A kormányparti képviselők befolyása nagyobb s így gyakrabban fordulnak ilyen esetekben hozzájuk, gyakrabban ültetik őket igazgatói székekbe.

Ma foglalkozik Várossy Gyula interpellációja nyomán a t. Ház összeférhetlenségi bizottsága Tolnay, Neumann, Samuel és Benke képviselők ügyével, kik igazgatói a budai takarékpénztárnak, mely az új osztálysorsjáték kibocsátására 20 esztendőre szerződött az állammal. Kivülük valószínűleg rá kerül a sor a Magyar agrár- és járadékbank (Hieronymi, Enyedi Lukács, Andrassy Géza, Berzeviczy Albert, Pejacsevich, Matuska, Perczel, Vadnay) és az Adria gőzhajó társaság (Lánczi, Rosenberg, Matlekovics, Tisza István gróf és

Teleki Domokos) igazgatóira és felügyelőire, mert e két intézet is szerződéses viszonyban áll az állammal, melytől subventiót kap.

E sorok írásakor még nem tudjuk a bizottság határozatát. A félhivatalosok azonban már jó előre készítették útját a határozatnak. Azzal a magyarázattal akarnak kibujni, hogy az inkompatibilitás csak azon képviselőkre áll, akiknek a kormányval kötött szerződésükben nincs pontosan meghatározva az összeg, hanem annak nagysága eselleges.

Ilyen magyarázatot akarnak adni Deák Ferencz törvényének. A haza bölcse megfordul sirjában.

A képviselők pedig nyugodtan folytatják tovább a drágán szerzett mandátum értékesítését és ezután még a Várossy-féle interpellációk sem fogják őket megzavarni az aratás nehéz munkájában.

A mandátum ára pedig — emelkedni fog.

Egy főispán-jelölt.

Sárosmegye főispánját: Sz m r e c s á n y i Jenőt, mint tudva van, a közigazgatási bizottság tanácselnökévé nevezték ki, de helyét mindeddig be nem töltötték. Politikai körökben most azt beszélnek, hogy Sz m r e c s á n y i Sárosmegye eddigi alispánja: S z i n n y e i István fog kineveztetni s kineveztetését már legközelebb hozza a hivatalos lap.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Nellike nem ment férjhez.

Irta: VIKTOR.

Régen történt, a szomorú novemberi levélhulláskor, hogy az én kis kománém Nellike kibékült azzal a hunczut Bárdi Laczival. Anyára kibékült, hogy még oda is ígérkezett Laczához — feleségnek. Jó barátnéjának a szépséges Olgának az estélyen valami sajtóságos büszkeség töltötte el kebelét. Meglehetősen lenéző hangon beszélt tehát Irénnel is, meg Komlósi Hellénnel is, pedig éppen olyan idősök voltak mint ő, s a szoknyájuk sem volt mákszemnyivel sem rövidebb mint az övé. A leányoknak feltűnt a komolyság. Máskor csengett a terem az ő kacagásának eleven ezüstjétől, s mindig valami hunczutságon törte a fejét. Baj van a kréta körül, utánna kell ám járni. Nosza megeredt a pletyka, de minden eredmény nélkül. Nem volt más mód, mint a Nellikét magát megkérdezni. Alpar Irén kapta a nehéz megbízást, mert ő tudott a leányok között legjobban eselt szöni.

— Nelli jere zálogot játszani.
 — Nem játszom.
 — Ugyan miért?
 — Egyszerűen azért, mert nem vagyok már gyerek.

— Nem ez az oka. Megmondom én miért nem játszol: büszke vagy az új ruhádra.
 — No csak az kellett Nellikének. Soha életé-

ben sem volt egy hajszálnyit büszkeség benne. S íme most annak mondják.

— Nem igaz, nem vagyok büszke sem az új ruhámra, sem semmire, hanem nem játszom azért mert: *jegyes vagyok.*

Nosza megeredt most a gunyolódás. Ebben már Komlósi Helén járt elől, hiszen ő értett hozzá a legjobban.

— Ugyan csak tán nem a kapufával.

— Nem.

S mert ilyen gorombák vagytok, nem mondom meg kívül. Hadd gyötörjön a kíváncsiság.

Azzal egyet perdült a sarkán, kecses bókot csinált s elfutott.

A leányok most Laczinak rontottak.

— Hallotta a legujabb ujságot? Nellike jegyes.

— Tudom.

— Mióta?

— Ma este óta.

— S ki a boldog vőlegénye?

— Én magam. Még csak vele és mamájával beszéltem, de azt hiszem, hogy a tata is bele fog egyezni.

Igen természetes, hogy öt percz alatt az egész társaság megtudta a legfrissebb hírt. A leányok gondoskodtak, hogy mindenki megtudja.

A Nellike édes apja a ki már egy szöglet azzalnál kalaberezett a háziúrral s még egy czimborájával, szintén megtudta. Ez a bácsi különben arról volt híres, hogy ha az egy kissé megharagudott mindenkit lelvéssel fenyegetett, pedig életében sem volt lövő szerszám a kezében? S még ráadásul olyan áldott jó

szívű is volt, hogy egy fia verebet meg nem ölne egy kisebb-fajta dominiumért.

Mikor meghallotta a hírt, odadobta kártyáját, pedig guart ász bellája volt s nagyot kiáltott.

— Lelövök mindenkit a ki nálam nélkül családi ügyet akar elintézni. Nelli, jere ide.

A leánya pirulva ment oda.

— Igaz a mit beszélnek?

— Igaz.

— Híjjátok ide azt a lurkót.

Laczi is oda állott.

— Laczi hány éves vagy.

— Huszonhárom.

Laczi valami hunczutkás mosolyt vett észre az öreg ajka körül, azt hitte tréfál, hát, ő is nem várta meg a többi kérdést, hanem elmondta az egész mondókáját.

— Vallásom római katolikus, büntetve éppen az iskolában voltam, mikor a tanár ur székének mind a négy lába alá dióhéjat tettem, vagyonom van hétszáz hold, veterán jogász vagyok és pályázom a Nellike kezére.

— Jól van, állj ide Nellike.

— Hány éves vagy.

— Tizenhét.

— Lelőlek, ha még egyszer hazug szót hallok tőled.

— Tizenhat.

— Majd a tavaszkor. Szereted a Laczit. Nellike elmenekült mamája keblére. Ekkor aztán a mama is közbeszólt.

— Ugyan, hogy lehetsz ilyen kegyetlen szegénykéhez. Hát persze, hogy szereti, de hát nem mondhatja annyi ember előtt.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 17.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Lehótzky Vilmos, Teleky Sándor gr. Lakatos Miklós.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése és az elnökség előterjesztései után.

Megint négy viczinális vasútról nyújtott be jelentést **Dániel** miniszter s beterjesztett egyúttal egy javaslatot: Magyarországnak a párisi világiállításon való képviseléről is.Az igazságügyi tárca költségvetéséhez **Rátkay** László szólalt elsőnek ma s a viszonyosság kérdésére reflektált, aztán a telegkönyvekről beszélt s fejtegette, hogy ha ítéletet akar mondani a magyar bíró, osztrák és német magánjogot kénytelen használni. Itt az ideje végre, hogy a telegkönyvi ügyekre tételes törvényt hozzunk. Ma úgy állunk, hogy százazrekre menő hold nincs a talajdonos nevére telegkönyvezve és igen sok ezer hold pedig semmikepp sincs telegkönyvezve. A betétszerkesztéssel oly lassan haladnak, hogy élő ember annak a végét nem éri meg. Kötelező ígéretet kér a minisztertől arra, hogy oly községekben a hol a legelő elkülönítés már megtörtént, a telegkönyv vezetés azonnal megtörténjen.**Erdély** miniszter a viszonyosság kérdésében tett válasza után, magyarázza, hogy az 1854-iki rendelet törvénybe van iktatva, tehát van a telegkönyvről tételes törvényünk és hogy Magyarország egész területe telegkönyvezve van s ha e téren hibák vannak, azoknak a nép indolenciája az oka. A betétszerkesztést majd az örökösödési és a kötelező hagyatéki eljárás fogja siettetni. **Emmer Kornél** tegnapi beszédére megjegyzi, hogy a kodifikációs bizottság működéséről szükségtelen negyedévenként jelentést tenni, mert ennél több történik. A nagy német jogi irodalom igazságügyi alkotásai előtt meghajlik ugyan a miniszter, de ne tartson **Emmer** attól soha, hogy a germánjogot fogják kodifikálni Magyarországon. **Polónyi** és **Győry** beszédére reflektálva kijelenti, hogy az ügyvédek sem vádolni, sem elítélni, sem gyanúsítani nem akarta s tetteivel szokta bebizonyítani, mennyi szimpátiával viselkedik az ügyvédi kar iránt. Ne védje veleszemben a sajtószabadságot **Győry**, mert a sajtószabadságot senki megtámadni nem akarja és nem fogja. (Tetszés.) Csak arról van szó, hogy

— Hiszen még kölyök mind a kettő.

— Nem is lehet mindenki ilyen vén, dörögő jegesmedve mint te.

Az öreg tudta, hogy az utolsó szó mindig az asszonyé, hát felvette a ledobott kártyáit a kontrára rekontrát mondott, a quárt ász bellát kimondta és bekasszálta a 48 vasat az originális bellával együtt melybea, összesen 18 krajczár volt, s újra visszaesett régi, jó tónusába, s nem fenyegetett senkit sem lelövással.

E naptól kezdve aztán a **Nellike** hosszúság, rózsás ujján keskeny karika gyűrű ragyogott és csodák csodája, a miért már öt hónapja óta kinezza a mamáját, hogy bár csak bokáig érő ruhát szabasson neki az áldott mama, most minden kérés nélkül megkapta. Azaz hogy nemcsak bokáig érő ruhát kapott, hanem egészen hosszút, nagyleányost.

Most már gyakrabban sürgösködött, lábaltankodott a konyhában, felszolgált az ebédnél s még a naplóját is elégette.

Lehullott a hó is, elérkezett a farsang.

Egy borus téli délután **Laczi** éppen **Nellike**knél volt s az öreggel piquettesztek. Az öreg mindjárt-mindjárt alaposan elrakta, s ő meg minden játék végén lelövással fenyegette azt, ki ezt a hunczut játékot feltalálta.

— Nem lehet azt lelőni bácsi. Régen meghalt az már.

— Hallgass öcsén, mert ha . . . azaz hogyhát, ha én haragszom még azt is lelövön a mit nem lehet le löni.

Nellike nem volt a szobában. Nála volt **Inez** a legjobb barátja s vele kiment valahová.A szoba a hol **Lacziék** kártyáztak a parkra nyitott, a parkban egy jó tágas rondó volt, a hol nyáron lavn tennyet szoktak játszani. Az

a magánbecsület ellen elkövetett sajtóvétség megtorlása a rendes bíróság elé kerüljön. Ez nem engedi meg azt, hogy a föld sara tapodjon a sajtóintézményéhez. Le kell tehát vágni a sajtó fattyu-hajtásait. Sokan fenekednek a sajtószabadság ellen, ne szaporítsuk a számukat. (Helyeslés a kormánypárton.)

A tételt elfogadják.

A beruházások tételénél **Barabás** Béla lobbantotta a kormány szemére, hogy a békés idők és rendezett pénzügyi viszonyok éveit nem használja ki. A bevételek fölőslégét nem fordítja beruházásokra. Az igazságügy 6,000,000 forintot jövedelmez s a vidéken egészségtelen viskóban osztják az igazságot, a mely az államra nézve pusztító üzlet. Szóba hozza még az aradi törvényház építését s azt a visszataszító dolgot, hogy mindazokban a járásbírósi épületekben, a melyek a régi korból maradtak ránk, a magyar király nevében mondott ítéleteket, az osztrák császár nézi végig osztrák tábornoki ruhában régi képekről. Ez közjogi sérelem is. Rendelje el a miniszter, hogy ne egy osztrák vagy ne egy honvédszár arcképe díszítse a bíróságok falát, hanem az apostoli királyé. Az eskü kivétele és letétele ne kalmár szellemmel történjen ez után! Mindenesetre nagy kár volt számúzni a bíróságok asztaláról a feszületet. Szól azután a börtönök és fegyházak berendezéséről. Nem a rossz emberek száma szaporítja a börtönöket, hanem a rossz börtönök száma szaporítja a rossz embereket. A vizsgálati foglyok nem lévén elkülönítve a foglyoktól, sokan megmenekülnek az igazságszolgáltatás sújtó keze alól, mert ott, a vizsgálati fogság alatt kitanulják, hogy a tagadás, a hazudozás célhoz vezet. Minthogy keveseli e tételre fölvetett összeget: nem csak elfogadja a tételt, hanem kéri az igazságügyminisztert, hogy jövőre nagyobb összeget vegyen föl e célra. (Élénk helyeslés balfelől.)**Erdély** miniszter válaszul megjegyzi **Barabás**nak, hogy az e tételre fölvetett összeg sokkal nagyobb. Az aradi törvényszéki épület dolgában már megtörtént a végleges megállapodás, a város azonban most újabb nehézséget akar görödíteni az építés elé. Mind a mellett ő ezt figyelembe nem veszi és még ez évben kezdek az építéshez. A király arcképe, akármilyen ruhában van levéve, nekünk mindig a magyar királyt jelenti. A törvényszéki fogházak kedvezőtlen állapotáról tudomása van, de ha a létező bajokat megakarják egyszerre szüntetni, az két millióba kerülne.öreg véletlenül kitétekintett az ablakon s ott látta **Nellike**t és **Inez**t féllábon sántikálva a rondót kerülni. Inez erősen kipirult a fáradságtól s de végre is kidült, hanem **Nellike** győzte.

Az öreg beszólitotta a feleségét.

— Anyjuk, jöszte csak nézd, mit csinál a te menyasszony leányod.

Mikor feljöttek erősen vállatára fogta őket.

— Gyermekek mit csináltak?

— Jaj édes tata, be jó volt. Fogadtunk **Inez**zel 10 darab esukoládába, hogy ki tudja többször féllábon megkerülni a rondót. Inez csak 7 szer tudta, én meg 9 szer és félszer.Mégis nyertem ám a fogadást! **Laczi** még magát is legyőzném olyan jól tudok féllábon sántikálni.

Az teljesen kikelt a képéből.

— Menyörgős adta, lánchordta majma, s még te akarsz a farsangon férjhez menni? Vársz egy esztendeig, akkor Isten hírével.

No, ne pityeregj, mert ebbe a hegedős helybe lelélek.

A mama is meg **Laczi** is belátták, hogy az öregnek igaza van, s nem szóltak ellene. Az öreg pedig nagy lelki megnyugvással ült újra a kártyasztal mellé. Nagy volt az öröme, mert évek hosszú sora óta ez volt az első esete, hogy övé volt az utolsó, a döntő szó.Jelentem tehát a mélyen tisztelt epsöröknek (házasulandók), hogy **Nellike** még nem ment férjhez, de krónikus hűséggel azt is hozzá kell tennem, hogy **Laczi** kijelentette, hogy a ki **Nellike** után talál bomlani, azt ő igaziba lelövi. S a milyen őszinte szavatartó fickónak ismerem én **Laczi**t, még igazán meg is teszi.

Fokozatosan akarja javítani az állapotot. Kéri a tétel elfogadását.

Rakovszky István: Hát a feszületről nem beszél?

Az elnök: A miniszter ur már befejezte beszédét. Elfogadja a Ház a tételt?

A Ház a tételt elfogadja és most már **Szilágyi** elnök jelentette, hogy ezzel az igazságügyi tárca költségvetése le van tárgyalva. (Eljenzés jobbfelől.)**Rohonyi** Gyula leszállott az előadói székről és helyét elfoglalta **Neményi** Ambrus, a pénzügyi budget előadója, a ki a pénzügyminiszterium költségvetését rövid beszéddel ajánlotta elfogadásra.**Erdély** és államtitkárja, **Plósz** fölkerekedett a helyéről és vonult kifelé.— Isten veletek! kiállotta utánuk mélabusán **Förster** Ottó.**Kossuth** Ferencz azon kezdte, hogy a vitának voltaképp a pénzügyi tárczával kellene kidomborodnia, ámde a pénzügyi tárca költségvetése semmiképp sem tünteti föl az ország valódi pénzügyi helyzetét, hisz a legfontosabb tételek, a minők a közösgyiek s a legkisebb tárczák füzetében vannak elkönyvelve; és jellemző, hogy e kisebb tárczák előadásával a kormánypárt nagytehetségű tagját, **Papp** Gézát bízták meg. (Derűtség) Számokat olvas föl a pénzügyi költségvetés számainak nagy mértékű növekedéséről. A költségvetés számai három és félszer megnöttek; vajjon javult-e az országban a nép vagyonosodása 1868 óta három és félszer? De hogy, sőt szegényedés következett el, hiszen keresők a száma fogyott s az letartottaké növekedett; épp így szaborodnak a népállami és községi adóterhei s megdöbentően nőttek meg az állam és a magánosok adósságai; a licitáczió pedig mindenféle oly gyakorlati, hogy szinte számba sem lehet venni; végre a magyar föld megindult a magyar nép lába alatt s idegenek tulajdonába kerül. Stempl. jogilleték, dohány, ezek szolgáltatják a jövedelmeket s nem a közvagyonosodásnak kifejezője a nagy költségvetés. Nem szabad ezekről most, mikor az osztrákok kvótakövetelése mind merészebbek s immár 9,000,000 forint évi új terhet kívánnak a nyakunkba varrni. A gazdasági arány Ausztria és Magyarország közt nem változott az abszolút idők óta és nevezetes, hogy az 1849—1867 években az osztrák kormány a birodalmi költségeknek csak 25 százalékat hajtotta be Magyarországon. A függetlenségi párt kvótát egyáltalán nem akar fizetni: annál inkább tiltakozik tehát a tultterhelés ellen, körömszakadtig ragaszkodik a kvótaemeléssel ellen. Nagy politikai botlás volt a miniszterelnöktől, hogy az osztrákokkal való csatája előtt a választásokon letörte az ellenzék (Ellenmondás a néppárton s **Polónyi** és **Várossy** közt) de a nagy harcznál azt hiszi, hogy talpra áll minden ellenzék. Erre szükség is van, hiszen az osztrák kormány minden oldalról erősíti magát, míg a főpinczék szövegségét is igénybe veszi. (Derűtség.)**Kossuth** beszédét mindössze nyolcz párt-hive hallgatta s a nyolcz férfit leginkább a fogyasztási adók bérletrendszerére ellen mondott szavait helyezte.A szünet után a Házban **Meltzl** interpellálta a közlekedésügyi minisztert vasuti ügyben.

Biharvármegye évnegyedes közgyűlése.

— 1897. március 17. —

Szokatlanul nagy számban gyűltek össze tegnap a vármegyeház nagy termében a törvényhatósági bizottság tagjai Biharvármegye tavaszi közgyűlésére. Kettős okunk volt rá. Egyrészt a választások, másrészt néhány érdekesebb kérdés tárgyalása vonzotta a tagokat a gyűlési terembe, úgy hogy háromszázan felül voltak együtt, mikor pont 9 kor a főispán a gyűlést megnyitotta.

A restauráció nagyon simán ment, habár egy u. n. »hivatalos jelölt« megbukott, mert **Bölony** György főszolgabíró helyett **Hraniczky** Károly h. elnök lett az árvaszék elnö-

kévé 40 szavazat többséggel megválasztva, jól-lehet talán ő maga is bizonyosra vette bukását. Különben az ő megválasztásával a megye csak méltányosan járt el, mert több mint 18 év óta szolgálja a megyét, úgy szólván mindig e szakban s igen pontos tisztviselő.

A választás egyhangú volt, sőt még szolgabíró választásra sem került a sor, mert a harmadik jelölt önként visszalépett s úgy a megmaradó két kandidatus egyhangulag átment.

Legnagyobb érdeklődés mutatkozott azonban a »kvóta-kérdés« iránt. A sok községi és hamisítatlan jó magyar képű bizottsági tag ott ült türelmetlenül a terem egyik oldalán egyre várva, hogy leszavazzák az »adó emelését.«

De Heves megye ismeretes átirata a kvóta ügyében adott is okot élénk vitára. Egymásután keltek fel szólásra *Vidovich György* plebános, *Marjay Péter* és *Örley Kálmán* országgyűlési képviselők. *Vidovich* gyönyörűen kifejtette, hogy ez átirat nem pártkérdés, tehát érthetetlen a szabadelvűek ellenszenvé iránta. Hasztalan hozott fel jobbnál jobb érveket és statisztikai adatokat, hiába beszélt *Marjay* Péter is ki azt hangoztatta, hogy Magyarország önérzetét sérti Ausztriának ez a követelése, sőt majd nem *hazaárulónak* nevezte a kvóta mellett szavazókat. Fel is ugrott erre rögtön *Örley Kálmán* nagy zajongás közepette s azzal a kelepczével igyekezett megfogni a közgyűlést, hogy hiszen *ugy sem értünk mi semmit a kvótához*, tehát legjobb lesz a kérdést levenni a napirendről. Több se kellett *Böszörményi* Lajos ref. lelkésznek s alaposan kimutatta *Örley*nek, hogy ne legyen ő a pápánál pápább, hiszen maga a szabadelvű párt egyhangulag elfogadta a kvóta bizottság azon javaslatát, melyben az osztrákok követelését mint absurdumot elvetette. Le is ült hamar szegyenkezve *Örley*, mire még egyszer felkelt az őssz *Vidovich* s habár a főispán eleinte nem akart neki szót engedni, a közgyűlés kivánataira mégis kénytelen volt beleegyezni, hogy *Vidovich* beszéljen, ki azután azt a ferde felfogást czáfolta meg, hogy a kvóta és a kiegészítés csak együttesen tárgyalhatók.

Szavazásra kerülvén a dolog, kitűnt, hogy csupán 33 szavazattal győzött a mameluk párt s e 33 voks között van 17 főszolgabíró, vagy 15 megyei tisztviselő, egy liberalis képviselő s egy liberalis főrend. Vagyis, ha a »calculus Minervae«-t alkalmazzuk, mely szerint szavazategyenlőség esetén a nemmel szavazók győznek, így a Tisza vármegyéje is a kvóta ellen peticionált volna. Különben ez a 33 voks így is fényesen beszél.

A többi mai napi tárggyal gyorsan végeztek ugyan, de mégis alig egy negyedével végeztek csak a tárgysorozatnak s így holnap, sőt esetleg holnapután is fog tartani a gyűlés.

A mai gyűlés végén még az új tisztviselők tették le a hivatalos esküt, mire a gyűlés 1/2-kor véget ért. Ma reggel 9 órakor folytatják.

*

A zsufolásig telt teremben pont 9 órakor a főispán elfoglalta az elnöki széket s a bizottság tagjait üdvözölvén, a közgyűlést megnyitotta.

Jelenvoltak: Elnök: *Beöthy László* főispán. Alacs Károly, Balázsházy Bertalan, Baranyi András, Balogh Tihamér, Baranyi Zsigmond, dr. Babos János, Bartók Kálmán, Biró János, dr. Beöthy Pál, Beöthy Atilla, Berczy Imre, Beliczay Elek, Beliczay Sándor, Berezky Dániel, Berezky Imre, Berezky Géza, Berger Gyula, Beck Ignác, Beck Henrik, Bernáth István, Benesik Sándor, Biczay János, ifj. Bika János, Bondár Ferencz, Bróda Kálmán, Bog-

nár Andor, Bónyi Adorján, Boros János, Bibescu János, Bokor Sándor, Bölöny Menyhért, Böhm Ferencz, Böszörményi Lajos, Böglér Jakab, Böglér Vilmos, Bor Áron, Botta Sámuel, Bige György, Czajlik György, Czeglédy Imre, Czibenszky Vazul, Csanády Jenő, Csanak Jenő, Csapó Dezső, Csorvássy István, E. Dányi István, Daraban Gerő, Darvay Ferencz, Desevfy László, Dobozy Kálmán, Éder Géza, Egán Lajos, Ertsey Dezső, Ertsey Géza, Erdélyi Farkas, Erdélyi Gyula, Ertsey Kálmán, dr. Fibik Lajos, Fassie Tódor, Fándly József, Ferencsik Ödön, Filip Sándor, Filip Tódor, Flatt Károly, Fónagy Imre, Fráter András, Friedman Benő, Fűredy László, Gávra Sándor, dr. Garán János, Céczy Lajos, Gólya János, Goldis József, Grósz Ignác, Guba József, Gyémánt Mihály, Gyurkovits Kornél, Habókay József, Hanzély István, Hegyesi Márton, Horváth József, Hirschman Konrad, Hornyánszky Pál, Ignatu Vazul, Janesó Dezső, Jakab Mihály, Jakabfy Lipót, Jelencsik István, Jerzsák István, dr. Jerzsák Ignác, Jezerniczky Dénes, Juricskay Ákos, Juricskay Zoltán, Juricskay Dezső, Kaczinovics Andor, Kolontáry Iános, Kálmándy Mihály, Kenéz Sándor, Kepes Ignác, Kepes Nándor, Kékus István, Kiss Béla, Király Viktor, Klein Károly, Klobusitzky Béla, Kovács Béla, Kovács András, dr. Kovács Jenő, Kovács József, Kornstein Emil, Korstein Herman, Kövér Imre, Középegy Kálmán, Köhalmi Ferencz, dr. Kiss Döme, Lakatos Ede, Léderer Márton, Lichtman Menyhért, Lestyan Adorján, Lovassy Andor, Lovász Sándor, Márky Albert, Márton István, Mátray István, Magyar Miklós, Marjay Ferencz, Marjay Péter, Markovits Kálmán, Markovits Antal, Markovits Károly, Magyar Bálint, Meskó Boldizsár, Mezey József, dr. Miskolczy Ferencz, Mihucz Péter, Marozsán György, Molnár János, Molnár József, Mütter Ferencz, Nagy Márton, Nádudvary Lajos, Nagy Lajos, Nadányi Jenő, dr. Nemes Imre, Nagy Lajos ülnök, Nagy Ferencz, Olasz Gyula, Osváth Lajos, Örley Kálmán, Papp Gergely, Pallády Sámuel, Paksy Albert, Papp Pál, Péchy Károly, Penkert Mihály, Piathy Miklós, Pollák János, gr. Pongrácz Vilmos, Popescu Mihály, Puskás Lajos, Petrovics Ferencz, Rednik Gábor, Rezey Gusztáv, Raček János, Rézman Márton, Rigó Lajos, Rigó Ferencz, Rozin György, Román József, Sárosy Károly, Simon János, Schlauch Nándor, Simszky Ferencz, Schwartz Jakab, Schwartz Miksa, Steiner Ármán, Sternthal Arthur, Sternthal Farkas, Sternberg Lázár, Stépán István, Szabó József, Szabó József (N.-marja), Szathmáry Mihály, Szathmáry Mihály, Szathmáry Sándor, Sz. Király Andor, dr. Szántó Jakab, Szász Ágoston, Széles József, Szemes László, Székelyhidny Károly, Széchenyi Jenő, Szőke Sámuel, Szunyogh Lóránd, Szunyogh Zsigmond, Szunyogh Péter, Szigethy Elek, Szabó Zsigmond, Tarr István, Tarr Gábor, Tarday György, Teleszky János, T. Tury Ignác, Tokay Elek, Tóth Dezső, Tóth Mihály, Tóth István, Tóth György, Torma Lajos, Tóth Albert, Torma Károly, Ujházy Antal, Ungváry Imre, Udvarhelyi Béla, id. Varga Károly, Veress János, Vidovich György, dr. Vallner Ödön, Vattay Gyula, Weiterchütz János, Weiszlovits Emil, Weiszlovits Gyula, Wertheimstein Alfréd, Winkler Lajos, Verner Kálmán, Winterhalter Antal, Zatureczky István, Zatureczky Albert, Zigre Miklós, Balogh Elemér, Cziffra Gerő, ifj. Balogh László, Jerma Lázár, Balogh Boldizsár, Ballassa István, dr. Mezey Gyula, Csiumpe Tivadar, Lovassy Ferencz, dr. Brán Gyula, Gáspár Dániel, dr. Fráter Imre, Feiler József, Körner József, K. Nagy Endre, Lázár Zoltán, Futó József, Horváth Endre, Fényes Aurél, Kepes Lipót, Fássy Lajos, Olasz Elemér, György Géza, Faliczky Viktor, Papp János, Keszthelyi Zoltán, Mózes Imre, Bakacs Béla stb.

Az alispán időszakos jelentése.

A megnyitás után legelőbb az alispán időszakos jelentését olvasták fel, a mely a múlt közgyűlés óta a megye közigazgatásában előfordult adatokat sorolja fel. A jelentésnek főbb adatait kivonatosan, a bibornok püspök jubileumára vonatkozó indítványát az alispánnak egész terjedelmében közöljük:

A közigazgatás az elmúlt negyed évben.

Az alispán időszakos jelentése szerint a lefolyt évnegyedben a közbiztonságot illetőleg történt 5 gyilkosság, 1 utcán revolverrel történt megtámadás, 3 szándékos gyújtogatás, 1 betöréses lopás s néhány kisebbszerű lopás így általánosságban a közbiztonság kielégítőnek mondható.

Tüzeset 68 esetben fordult elő és pedig leginkább véletlen szerencsétlen folytáság.

Az időjárás a tul enyhe tél és a sok esőzés miatt nem igen kielégítő.

Az egészségügyi állapot kedvezőtlenebb volt mint a múlt negyedben. A hivatalos orvosok 9923 beteget kezeltek s így 1800-al többet mint a múlt negyedben. A gyógykezelték közt szegény beteg volt 741.

A heveny fertőző kórok közül előfordult a ronsoló toroklob 3 járás 7 községében, megbetegültek 23-an, meggyógyult 11, meghalt 3; kanyaró 2 községben fordult elő, megbetegültek 49-en, kigyógyult 46, meghalt 3; vörheny 1 községben fordult elő, megbetegültek 168, kigyógyult 114, meghalt 43, hasihagymáz 4 községben fordult elő, megbetegedett 39, kigyógyult 23, elhalt 5, hökhurut 1 községben fordult elő, megbetegedett 21, kigyógyult 9, elhalt 4.

Orvos rendőri bizonylat 163 állítottatott ki, bonczolás történt 9 öngyilkos és 4 hirtelenül elhalton és 2 talált és egy egyéb elhalt hullán.

Törvényszéki bonczolat 29 esetben vitetett véghez.

A községi előjárók s körorvosok kötelesegeiket pontosan teljesítették.

Az állategészségügy javulást mutat, a meny nyiben a megye területén a sertésvész megszűnt, csupán egy két községben fordult elő egy-egy eset. Csapán K o r b e s t községben mutatkozott rosszabbodás, a mennyiben itt a sertés vész járvány szerűleg lépett fel. A száj és körömfájás teljesen megszűnt.

Lépfenében elhullott 3 állat, megveszett 2, Az iskoláztatás kielégítőnek mondható. Egyes helyeken azonban nem felel meg a kívánalmaknak, minek oka a nép szegénységében és a községek szétszórtságában rejlik. A közutak és műtárgyak elég jó állapotban vannak, csak a m.-csékei, tenkei és szalárdi utak igen rosszak.

Az őszi vetések állása általán véve jó, sőt helyenként igen jó, némely helyt azonban ki nem elégítő. Az 1896 évi dohány termelés beváltása befejeztetett, de nem volt kielégítő, mivel a beváltási árak általán alacsonyok voltak.

A vármegye által fenntartott diószegi közhasznú amerikai szállótelepet a múlt évi augusztus haván jégeső tönkre tette. A megelőző évben termelt szállóveszőkből ingyen kiosztatott 3100 drb zöldojtvány, 82700 sima, 43200 gyökerez vésző. — Az év folyamán ojtási tanfolyam tartatott, melyben 80 egyén vett részt. Ezek közül 78-nak uti költségét a megye fedezte, 9 jutalomban részesült.

Az adó behajtás elég kedvező eredményt mutat fel.

A jelentés ezután meleg hangon emlékezik meg az elhunyt Ferdényi Kálmán árvaszéki elnökről, ki 2 évtizedig szolgálta a megyét, miért is koporsójára a megye koszorút is tett.

A vármegye a bibornok jubileumán.

Ez év április 2-án tölti be Dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok ur ő eminenciája áldozarsága 50 éves évfordulóját, melyet az egyházmegyei papság és a társadalom f. év május 2-án nagy fényvel készül megünnepelni.

Tekintettel a nagy nevű főpap magas közjogi és egyházi állására és a vármegyei élet iránt mindenkor tanusított élénk érdeklődésére, melynek a megyei ezredves közgyűlésen tartott kimagasló emlékezetes beszédjével tettekben is kifejezést adni szives volt; indítványozom, miszerint a vármegye ő Eminenciája iránt érzett szinte tisztelete kifejezéseül maga is csatlakozzék az ünneplők nagy számához és főispán ur elnökle alatt Bernáth István, Balázsházy Bertalan, Cziffra Gerő, Des Escherolles Kruspér Károly, Gr. Kornis Károly, Br. Königswarter Herman, Miskolczy János, Markovits Antal, Örley Kálmán, Papp János, Szunyogh Zsigmond, Szunyogh Péter, Szabó József, Schwarcz Ferencz, Szász Ágoston (Ugrai) Schlauch

Nándor és Tóth Dezső tagokból álló küldöttséget bizza meg, hogy a nevezetes évforduló alkalmából iejezze ki ő Eminenciája előtt a vármegye igaz örömét és őszinte szerencse kívánatait.

Az alispán indítványát egyhangulag lekezdéssel elfogadták. A közigazgatásról szóló jelentést pedig tudomásul vették.

Igazolt bizottsági tagok.

Az igazoló választmány jelentése szerint a B-Diószegei megyebizottsági taggá Balassa Jánost, az illyei választó kerületben pedig dr. Bán Gyulát választották meg. A választások rendben, szabályszerűen folytak le s így a választmány javaslatához képest azokat igazolták.

A választások.

A megüresedett állások betöltésére kerülven a sor, nagy mozgás támadt a teremben.

Elnöklő főispán konstata, hogy a kijelölt bizottságba beválasztott tagok: Balázsházy Bertalan, Markovits Károly és Szabó József jelen vannak; a maga részéről Goldis Józsefet, Ertsey Gézárt és Szász Agostont nevezte ki a bizottságba, amelynek tanácskozási idejére a közgyűlést felfüggesztette.

Tíz pereznai szünet után a főispán újból megnyitotta a közgyűlést. A netaláni szavazások esetére a szavazatszedő küldöttséget Vidovich György elnökle alatt Markovits Antal és Géczy Lajos tagokból, továbbá Keszthely Zoltán jegyzőkből alakította meg.

A tiszti főügyészi állásra.

A Tóth Dezső távozásával megüresedett tiszti főügyészi állásra az egyedüli pályázó

Király Viktor

választott meg egyhangulag.

Az új főügyészt Beöthy László főispán melegen üdvözölte s midőn a hivatalos esküt Király Viktor letette, zajosan megéljenztek.

A mérkőzés.

A Ferdényi Kálmán elhunytá által megüresedett *árvaszéki elnöki* állás betöltése nagy küzdelemmel ment végbe. A bizottsági tagok egyrésze Bölöny György b.-ujfalui főszolgabíró, egy másik csoport pedig Hranyczy Károly árvaszéki helyettes elnököt akarta szavazatával az elnöki székbe emelni. Itt tehát már nem ment simán a választás.

Midőn a főispán kijelentette, hogy a kijelölt bizottság Bölöny Györgyöt és Hranyczy Károlyt jelölte, óriási kiáltásokban tört ki mindkét párt; mindegyik a jelöltje nevét »hangoztatta« fülsiketitően.

Alig tudta a főispán a csendet helyreállítani, a mikor is a szavazást elrendelte.

Mindjárt a szavazás elején Hranyczy 8—10 többséget nyert s ez egy-két változással jó ideig állandó volt, míg aztán 20-nál többre emelkedett a Hranyczy szavazata. A Bölöny pártja azonban egész a névsor végeig mindig reménykedett, hogy a többséget legyőzi.

A pótsorozás megkezdésekor Hranyczy-nak 39 többsége volt. Ekkor már látták, hogy a választás eldőlt. Még vagy 20 bizottsági tag szavazott s hogy ez mennyire megoszlott, mutatja az, miszerint Hranyczy többsége végleg 38 lett.

A szavazás ugyanis midőn befejeztetett, elnöklő főispán kihirdette, hogy beadott összesen 258 szavazat; és pedig ebből esett

Hranyczy Károlyra 148

Bölöny Györgyre 110

szavazat s így

árvaszéki elnökké

38 szótöbbséggel

Hranyczy Károly

választott meg.

A Hranyczy Károly elnökké választatása által megüresedett helyettes elnöki állást a jövő közgyűlésen töltik be.

Székhelyet eseréltek.

Dr. Miskolczy Ferencz élesdi és Bérczy Imre központi főszolgabírók székhelyet akarván eserélni, állásaikról lemondottak.

A közgyűlés dr. Miskolczy Ferenczet a központi járás, Bérczy Imrét az élesdi járás főszolgabírójává megválasztotta egyhangulag.

A tiszti alügyészi állás

Király Viktor megválasztásával megüresedvén, a közgyűlés az egyedüli pályázó

dr. Fássy Lajos

tb. alügyészt választotta meg t. alügyészsé.

Új szolgabírók.

Két szolgabírói állást szintén ez alkalommal töltöttek be. Az egyik állásra egyedül jelölték dr. Halász Elemért, a másik szolgabíróságra dr. Cziffra Kálmánt és Darabant Endrét.

Darabant azonban a kijelölés után visszalépven, szolgabírókká egyhangulag megválasztattak:

dr. Halász Elemér és

dr. Cziffra Kálmán.

Az állandó bizottságba, központi választmányba Szunyogh Pétert, a közegészségügyi III-ad oszt. kereseti adó felszólamlási bizottságba Bunyitay Vinczét és a mezőgazdasági bizottságba Schwartz Ferenczet választották.

A számonkérőszék jelentése felsorolja az egyes hivatalok működését. Az árvászéknél ideiglenes munkaerőre van szükség. Általában úgy a központi, mint a megye területén működő tisztviselők munkássága elismeréssel találkoztunk s a jelentést tudomásul vették.

A főszámvevő jelentését a megyei törzsvagyon 1896. évi számadásáról, elfogadták; úgy szintén a Száraz Zsigmondné-féle alapítvány és a megyei közszükségleti alapról szóló jelentést is.

Elfogadta még a közgyűlés a főszámvevő jelentését: az érdiószegi vinezellér-iskola, a Végh Rozália-féle alapítvány, a megyei ipariszakai alap és a járvány-alap tárgyában.

Az állandó választmány jelentése az 1896. évi lázi pénztári számadásról tudomásul vétette, úgy az alispáni jelentés is a számadások közzétételére nézve.

Az árvászék 1896. évi betérjlesztett mérlegét és a diószegi és sarkadi gyámpénztárról szóló kimutatást a közgyűlés jóváhagyja. A belügyminiszter a vármegyei tisztviselők segéd-, kezelő és szolgaszemélyzetének nyugdíjánál a millenniumi esztendőnek háromszoros számítását engedélyezte, ellenben a községi és körjegyzők nyugdíját a kétszeres számítás ellenzi. E tárgyban a megye újból felir a miniszterhez, kérve a 2-szeres számítás.

Nagy-Léta ügykezelési szabályzata ellen beadott felebbezés alapján a belügyminiszter a községi képviselő végzését megsemmisítette. A megye felkéri a minisztert, hogy a felebbezést vesse el.

Nagy vitát és zajt provokált a kereskedelmi miniszter leirata, melyben a megyei utvonalak redukálását sürgeti.

Az utak hossza a terv szerint 429 kilométert fog kitenni kövel és kavicsos burkolva. A leirat ellen Bösörmenyi Lajos emelt szót, kifejtve aggodalmait. Indítványozza a miniszteri leirat kinyomatását és a jövő közgyűlésnél 8 nappal előbb való szétosztását.

A közgyűlés Bösörmenyi indítványát 50 szóval 46 ellenében leszavazta.

Tudomásul vették ezután a földművelési miniszter leiratát a mezőgazdasági összeírások fedezete tárgyában, úgy a vallásügyi miniszternek leiratát a közigazgatási bíróságról szóló törvénynek a népoktatást érintő részének végrehajtását illetőleg.

Hevesmegye átirata a Kvóta-ügyben.

Ez volt a mai közgyűlés szenzációs pontja. Feszült kíváncsisággal nézett mindenki a kérdés eldöntése elé, a városnak ismeretes határozata után. A tárgyhöz első szónokul Vidovich György szólott. Nagyhatású, szép beszéde ekképen hangzik:

Vidovich György beszéde.

Nem fogadhatom el a szakosztály javaslatát.

Érzem ugyan mily nehéz olyan dologhoz hozzá szólni, mit egész mívoltában nem ismerünk, nem ismerhetünk.

De van két közkezen forgó okirat, mely elég tájékozást nyújt arra, hogy a dolgot legalább fővonalaiban ismerjük.

Az egyik az osztrák reichsrath kvóta bizottságának átirata a magyar bizottsághoz, mely a hányadnak 43%-ban megállapítását tartja a viszonyoknak megfelelőnek, tehát csaknem 12% emelést követel a mi városunkra, és mi alapon? Mert Magyarország az utóbbi 10 év alatt gazdasági téren oly óriási haladást tett, hogy a jelen állapotnak ez a hányad felel meg.

A másik a magyar képviselőház kvóta bizottságának válaszirata, mely lényesen beigazolja azt, hogy a hányad Magyarország rovására nem emelhető.

Nem szándékom a fölött vitázni, hogy vajon az utóbbi tíz év alatt, a gazdasági téren oly óriási volt e haladásunk, mint ott állítják, egyszerűen reá mutatok a már senki által nem tagadott gazdasági válságra, mely különösen az utóbbi 14 év alatt oly súlyosan nehezített a mezőgazdasággal foglalkozó Magyarországra, az állambevételek emelkedése nem mindig jele a polgárok vagyonosodásának, hanem sok esetben mint nálunk is a hur felfeszítésének.

De jól van hát haladtunk, hiszen az ország mely 10 év alatt nem halad, haldoklik, de ugyanez áll Ausztriára nézve is, haladnia kellett annak is. Erre csak két bizonyítékot hozok föl, nálunk a dohány egyedáruság jövedelmez 48 milliót, ott 93 milliót, ez a lakosság számából nem magyarítható, hanem a lakosság vagyonosságából, mely a jóformán luxus cikkre többet áldozhat. Ausztria a föld adót leszállította és még szándéka apasztani, gondolhatunk mi erre? Pedig bizony ráférne a nehéz viszonyok között vergődő földbirtokra.

Azonban itt a legnagyobb kérdés az, megbirjuk-e az emelkedést? minden százalék emelés 1,600.000 frt, ez évi költségvetésünk 63.000 frt fölösleget mutat, tehát még egy százalék emelkedés is felforgatja az annyi áldozattal helyre állított egyensúlyt, már pedig tudjuk, hogy ennek helyreállítása végett utolsó segélyforrásunkat is kimerítettük.

De azt hiszem az eddig elmondottakkal mindenki egyetért velem, a kérdés nem ott fordul meg, hogy áldásos lesz-e reánk a kvóta emelkedés, hanem ott célszerű-e a felírás?

Nem argumentálok azzal, hogy nézetem szerint a vármegyének minden a nemzetre vitális kérdésben föl kellene szavát emelni, így tett a vármegye a közigazgatás államosítása kérdésénél, így tett az egyházpolitika kérdésénél, de mondom én ebből nem argumentálok.

Ausztriában, mint hiszem a kormány tudtával merném mondani beegyezésével nagy agitáció indult meg azon irányban, hogy a kvóta rovásunkra emeltesék, úgy hogy a most folyó választásoknál a kérdés csaknem uralta a küzdelmet, az osztrák kormány az agitációnak hasznát vette, pozíciója irányunkba erősödött, mert a közvéleményre hivatkozhat.

Nyilatkozni kell e kérdésben Magyarországnak is, nem pártkérdés ez, nem bizalmi kérdés ez, hanem a kiküldendő kvóta-bizottság és a kormány pozíciójának erősítése, ki szívósabban tarthat ki a küzdelemben, ha közvélemény háta mögött áll, ki erőt meríthet abból, ha a nemzet akarata támaszkodhat.

Igy gondolkozik a magyar képviselőház is, legalább arra mutat az, hogy a hasonlírtánu hozzá intézett kérvényeket átteszi a kiküldendő kvóta-bizottsághoz, ha a képviselőház a hozzá intézett kérvényt nem tartja aktuálisnak, az irattárba helyezi, hogy a kérvényeket a választandó bizottsághoz utasítja, ez azon meggyőződésre mutat, hogy azok a kvóta-bizottság pozícióját erősíteni képesek.

Ismétlem abban a meggyőződésben vagyok, hogy mindenki egyet ért velem, arra nézve, hogy a kvóta-arány emelése reánk sem haszon, sem előnnyel nem jár, nem tudom képes voltam-e azon meggyőződésemet mindenkibe beoltani, hogy a felírás célszerű, sőt mint hiszem a törvényhatóságoknak kötelessége, ha igen, kérem fogadják el indítványomat, s határozzák el, hogy a vármegye Hevesvármegye felirata szellemében szintén fölír a képviselőházhoz.

Vidovits után **Marjay** Péter indokolta meg a hevesmegyei átirat elfogadását főleg községi szempontból világítva meg a kérdést. Beszédét a kormánypárti, vagy talán inkább Tisza-párti többség »Eláll« kiáltásokkal zavarta. Marjay végül 20 bizottsági tag aláírásával névszerinti szavazást kér.

Szavazás előtt **Örley** Kálmán iparkodott egy kis hangulatot csinálni, bár maga is érezte a szerep népszerűtlenségét. Kilátásba helyezte a 2—3 százalékos kvóta emelést, de a gazdasági kiegyezéssel egyetemben itéli meg a kvótát.

A következő szóok: **Böszörményi** Lajos sikeresen ezáfolja Örleyt, aki azt mondta, hogy a hevesmegyei átirat felől a közgyűlés tájékoztatlan, még nagyobb a tájékoztatlan — ugymond — a kvóta kérdésben, azért ajánlja a Falk elaborátumát.

A főispán erre a vitát bezárja és elrendeli a névszerinti szavazást, olyanformán, hogy igen-nel szavaznak, a kik az állandó választmány napirendre tervi indítványát elfogadják, nem-nel pedig az átirat pártolói:

A szavazás eredménye a következő volt:

Igen-nel szavaztak:

Balászházy Bertalan, Balogh Elemér, Balogh Lajos, Balogh Boldizsár, Baranyi András, Beöthy Pál, Bécezy Imre, Beliczay Elek, Beliczay Sándor, Beck Henrik, Broda Kálmán, Bügler Jakab, Bige György, Bölönyi József, Czifra Gerő, Czibenszky Vazul, Csanády Jenő, Dezsőffy László, Dobozy Kálmán, Ader Géza, Eresey Dezső, Eresey Géza, Erdélyi Farkas, Faliczky Viktor, Fassie Tódor, Fándly József, dr. Fássy Lajos, Fillyó Sándor, Fráter Barna, Fráter András, Goldis József, Gyémánt Mihály, Hegyessy Márton, Horváth Endre, Jerzsa Ignátz dr., Kolontáry János, Keszthelyi Zoltán, Király Viktor, Klein Károly, Klobusiczky Béla, Kovács András, gróf Korniss Károly, Kovásznay Marczel, Lovassy Andor, Lovassy Ferencz, Márk Albert, Mátray István, Markovits Kálmán, Markovits Károly, Meskó Boldisár, Mezey József, Miskolc Ferencz dr., K. Nagy Endre, Nagy Márton, Nagy Lajos, Osváth Lajos, Örley Kálmán, Ötvös Gyula, Papp János, Pécsi Károly, Pongrácz József gróf, Popovics György dr. Petrovics Ferencz, Rednik Gábor, Roxin György, Roxin Miklós, Sinszky Ferencz, Sternthal Farkas, Sternberg László, Szabó József, Szatmáry Király Andor, Szántó Jakab, Szász Agoston, Széchenyi Jenő, Szunyogh Loránd, Szunyogh Péter, Teleszky János, Thuri Ignátz, Tóth Dezső, Tóth Mihály, Tóth István, Tóth György, Torma Lajos, Ujházy Antal, Udvarhelyi Béla, Wallner Odón dr., Weiserschütz János, Wertheimstein Alfréd.

Nem-nel szavaztak:

Alacs Károly, ilj. Balogh László, Babós József dr., Biró János, Beöthy Atilla, Bereczky Kálmán, Bereczky Imre, Bondár Ferencz, Borzas Imre, Böszörményi Lajos, Boros Áron, Czajlik György, Csorvász István, Dávid Gyula, Fabiek Lajos, dr. Faliczky Viktor, Fonagy Imre, Gáspár Daniel, Gurán János dr., Grosz Zsigmond, Guba József, Habokay József, Hornyászy Pál, Jermea László, Juricskay Dezső, Kalmány Mihály, Kepes Ignátz, Kepes Nándor, Kiss Péter, Kiss István, Kovács József, Kövér Imre, Középegy Kálmán, Lichtmann Menyhért, Márton István, Marjai Ferencz, Marjai Péter, Magyar Bálint, Molnár Ferencz dr., Nádudvary Lajos, Nagy Ferencz, Racsek János, Reiszman Márton, Rigó Lajos, Rigó Ferencz, Simon János, Sternthal Arthur, Stepan István, Szatmáry Pál, Szathmáry Sándor, Szemes László, Szele György, Szabó Zsigmond, Veres János, Vidovics György, Weiszlovits Emil, Zakar István.

Apróbb tárgyak.

Zemplén megye átirata a diszközgyűlési jegyzőkönyvre vonatkozó ministeri leirata tárgyába tudomásul vétetik.

U. a. egy magyar gör. kath. pöspökség felállítása iránt átirata, mely már egyszer tárgyalatott.

Tudomásul vétettek továbbá, Nyitra vármegye átirata a közegészségügyi- és közigazgatás államotitása ügyében; Szabolcsmegye felirata a kedvezményes vasuti utazás és a fizetés rendezés tárgyában; továbbá: Vasvármegye hasonló irányu kérvénye; és Baranyamegye felirata kéményseprezési ügy rendezése iránt.

Örley Kálmán indítványára a közgyűlés soron kívül napirendre tűzi gróf Korniss Károly vasuti szubvenzió iránti kérvényét.

Gróf Korniss Károly szerepi földbirtokos az általa **Füzes Gyarmattól**, P. Ladányig építeni szándékolt vasut költségeihez N.-Bajomtól Szerepig terjedő szakaszra hozzájárulás iránt ezelőtt egy évvel segélyt kért a megyétől, de kellő pénzalap hiányában a megye a kérést nem tartotta teljesíthetőnek. Most azonban, hogy egy kölesön felvétele által a megyének lesz erre fedezete, Korniss gróf megújította kérelmét s beadott kérvényében a 17 és fél kilométer hosszú vasut építési költségeire kilométerenként 4000 frt segélyt azaz 70.000 frt. kér. A törvény által kívánt 35% építési tőke már biztosítva van.

A közgyűlés szavazással elfogadta a bizottságnak kérvénnyel egyező állásapntját.

Az új tisztviselők hivatalos eskü letétele után a gyűlés a folytatását mára halasztották.

Ítéletki hirdetés a »László-malom« bűnügyében.

— Három helyett egy. —

Ha kárörvendő akarnánk lenni, akkor úgy kezdenénk e cikket: »Üdv neked magyar justiciá, mely szökni engedted a százezer frtos sikkasztókat, de azonnal megragadod a csirkefogókat, üdv neked te naiv lélek, mely azt hiszed, hogy egy 62 éves beteg öreg embernek becs-sebb lesz a 3000 frtos kauczió, mint a saját élete« stb. stb. De nem tesszük ezt, csak egyszerűen konstatáljuk, hogy **Feldheim Izrael és Edelmann Márk urak megszöktek**, daczára mindenféle ezáfolatnak s most már a vendégszerető Amerika keblén pihenik ki a tengeri utazás fáradaimait.

Tegnap hirdették ki a Curia ítéletét a László-malom bűnügyében s a törvényszék is konstatálni volt kénytelen, hogy a három vádlott közül csupán azért szökött meg kettő és nem három, mivel a harmadik biztos helyen zár alatt volt s a nagyváradi ügyész fogházában nem divatoznak oly kedélyes szokások, mint a minők a Papacosta szökési idejében Budapesten voltak.

Edelmann és Feldheimot pedig, kik New-

Yorkban a Broadway egyik kényelmes kávéházában szüresülük ebéd utáni fekete kávéjukat, körözni fogják ad infinitum s az igazságszolgáltatásnak elég lesz téve.

De bajosan hisszük, hogy Justitia asszony-ság a másik fél szemét, sőt egész fejét is el ne takarja ezek után s pallosával oda ne vágjon a t. törvényhozó urak nyaka közé, kik ilyen hiányos törvénnyel szegyeníték meg.

Az ítélet kihirdetése Konda Samu előtt.

A László-malom bűnpör legelső főczinkosának **Konda** Samunak a kurai ítéletét, melyet nem régiben közöltünk, **tegnap délelőtt hirdették ki soron kívül** a bűnfenyítő törvényszéknél **Millye** Gyula tábla bíró elnöklete alatt.

A rideg börtön falai közt teljesen összeesett s megöregedett **főczinkost** 2 szuronyos őr kísérte át a törvényszéki tárgyalási terembe, hol midőn az elnök — annak előrebocsajjtásával, hogy szökésben levő két társa **Feldheim és Edelmann köröztetése** iránt — már ugyan jókor — a kellő intézkedések megtétettek, — a szigorú, de igazságos ítéletet — előtte meghirdette, a különben is sápadt arczu **Konda** könnyes szemekkel s halk hangon jelenté be megnyugvását.

Az ítélet meghirdetése után visszakisérték czellájába, hol nyomban átöltöztették a durva daróc mondurba és az előirt szabályok értelmében haját azonnal lenyirták és szakálát leborotválták, ami különösen nem tetszett Kondának.

Bár maga a kuriai ítélet is rendkívül sújtó hatással volt **Kondára**, de azon hir hallatára, hogy másik két társa megszökött s boldogan élvezik a világ valamelyik részén az arany szabadságot, annyira lesújtó hatással volt reá, hogy a nap hátralévő részében teljesen összetörve, lehorgasztott fővel ült czellájában.

Kondát valószínűleg már néhány nap mulva elszállítják az igazságügyminiszter által kijelölt országos fegyházba. Azután bezáródnak mögötte a fegyház kapui s a szenzációs dráma, mely két éven át izgatottságban tartotta az országot, véget érven, a függöny legördül, a publikum mehet haza. A két szerencsés színész pedig boldogan nyugszik babérain.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Márczius 19. Országos vásár Nagyváradon.
 » 21. A nagyváradi hegyközség alakuló ülése a városházánál.
 » 25—26. A debreczeni-nagyváradi villanyvasut közgazgatási bejárásának tárgyalása a városházán.
 Aprilis 1—3. A fősorozás Nagyváradon.

* **Ebéd a miniszterelnöknél.** Bánffy Dezső miniszterelnök tegnap ebédet adott a miniszterelnöki palotában, melyre **Bognár** István nagyváradi kanonok és egyetemi rektor és gróf **Tisza** István is hivatalosak voltak.

* **I. Vilmoscsászár születésének százéves fordulója.** A németek nagy ünnepélyességek között készülnek megülni a német egység megteremtőjének: I. Vilmosnak századik születés napját. Nagy történelmi felvonulás lesz a mondott napon, melyen Berlinben élő herczegnék diszmagyarban szintén részt vesznek. Az osztrák-magyar egylet egyik képviselője ez ügyben most Budapesten időzik, hogy minden tekintetben stilszerű és festői kosztimokról gondoskodjék, Remény van tehát arra, hogy a magyarok egyik legfényesebb csoportját képezik majd az ünnepi csapatnak.

* **Szigligeti Ede irodalmi hagyatéka.** Dr. Falta Lászlóné, sz. Szigligeti Ferike

közvetítése folytán dr. R é t h y Károlyné, özv. T ö r s Kálmánné, dr. H u t i r a y Ferenczné és S z i g l i g e t i Mária Nagyváradi nagynevű szülöttének, Szigligeti Edének birtokukban lévő irodalmi hagyatékát és emléktárgyait a magyar nemzeti muzeumnak ajándékozták. Az ajándékozásért a vallás és közoktatásügyi miniszter most köszönetét nyilvánította.

* **A győri ünnep.** Nagy ünnepet ült tegnap győri népe. Tegnap volt u. i. kétszáz esztendeje, hogy a győri székesegyházban levő, Irhomból származó Mária-kép vérrrel verítkezett. A megye főpásztora Z a l k a püspök már részben körlevélben hívta fel egyházmegyéje papságát és híveit az ünneplésre. E körlevélben kegyeletes szavakkal emlékezik Magyarország Nagyszászánának e csodálatos képéről s elmondja annak történetét. E képet Lynch Walter clonferi püspök Írországból hozta Győrbe, hogy a puritánok megszenteltetésétől megmentse. Neki Cromwel üldözése következtében menekülnie kellett hazájából s az akkori győri püspök, Püsky János szeretettel fogadta a száműzöttet és 1655-ben kanonokká is kinevezte. Később püspöki munkájában kisegítője is lett. A régi egyházi látogatásokban gyakran előfordul e megjegyzés, hogy a község plébánosát az »ir püspök« szentelte föl. — Szűz Máriának ez a képe, mely most a székesegyház északi hajójának föltárában van nyilvános tiszteletre elhelyezve, 1697. év március hó 11-én csodálatos módon vérrrel verejtkezett. Midőn pedig vászonkendővel a vércseppeket letörölték, újból megjelent azok szemelátára az egész városból összesereglett csodálkozó népsokaságnak, mely kíváncsián és vizsgálva figyelte meg az eseményt, reggel hat óráig kilenczig. Jelen voltak ott minden koru és rangu emberek, még protestánsok is, s bámulva nézték a csodát. Ennek az emlékünnepe tartották tegnap a győriek a város és a három vármegye népének lelkes részvétele mellett. Az ünnepi misét az agg főpásztor, a szónoklatot pedig S t e i n e r Fülöp, székes-fehértvári püspök tartotta.

* **Kinevezések.** Dr. B e ö t h y László főispán a tegnapi megyei közgyűlés folyamán dr. B o z ó k y Kálmán ügyvédet megyei tiszteletbeli ügyészé, dr. D é s i Géza ügyvédjelöltet tb. szolgabíróvá és dr. M ó r i t z Ernő orvost tb. járásorvossá nevezte ki.

* **A kereskedelmi miniszter a kapitalizmus ellen.** A mostani kormány által annyira dédelgetett kapitalizmus idejében szinte meglepetés számba megy a kereskedelemügyi miniszternek egyik leirata, melyet Biharvármegyéhez intézett. Tudvalevőleg a megyei törvényhatósági közutak kavicsolását már évek hosszú sora óta a G l a s n e r és L ä n d l e r féle cég teljesíti majdnem kizárólag. Most a miniszter leiratában arra hívja fel a megyét, hogy a jövőben ne egy cégnek, hanem több utat czélszerűen beosztva versenytárgyalás útján kisebb cégeknek adják ki, hogy így a kis tőke is résztvevén, egészséges verseny fejlődjék ki, melynek a megye is bizonyára hasznát fogja látni. Tökéletesen igazat adunk a miniszternek. Debuisset pridem.

* **Dologház Nagyváradi.** Ifj. R i m l e r Károly főkapitány nemrég egy beadványt intézett a tanácshoz, a melyben rámutat a Nagyváradi szegényügyet és koldulást illető tartathatatlanságra és sürgeti a dologház felállítását. A tanács tegnapi ülésén tárgyalta a főkapitány beadványát s azt helyesnek időszereinek találta. Az egyszerű beadvány azonban részleteket nem tartalmaz a kivitelre nézve, miért is felhívják a főkapitányt, hogy kimerítő jelentésben mutassa ki a módozatokat, a melyek által az életrevaló tervet keresztül vihetők véli.

* **Hivatalos kötelességből.** A kereskedelemügyi miniszter körrendeletben hívta fel a II-od fokú iparhatóságot, hogy az iparhatóságok a *betegségélyező pénztárnoktól* felügyeleti és ellenőrzési teendői fejében tiszteletdíjat nem fogadhatnak el, hanem azt díjnélkül kell teljesíteni, mint törvényszerű hivatalos kötelességet.

* **A Pecze rendezése.** A legutóbbi városi közgyűlésen tudvalevőleg elhatározták, hogy a Pecze rendezésére korábban készített tervek a jövő havi közgyűlésen tárgyalás alá vétessenek. A terv kiviteléből azonban aligha lesz a közel jövőben valami, mivel közel 100,000 frtba kerülne, s csak 90,000 korona, vagyis alig fele áll a város rendelkezésére. A város tanács kiadta az ügyet a főmérnöknek, hogy a rendelkezésre álló összegből mit lehetne csinálni, mert a kérelem nem fogatosítható, mivel új eljárást kell indítani s a meglevő pénzhez szabni a munkálatokat. Beton csatorna nem létesíthető, az bizonyos a mostani alaplóból.

* **Atköltözés.** A budapesti ügyvédi kamara közléssel teszi, hogy dr. B a r t h a Ferencz budapesti ügyvéd Nagyszalontára történt elköltözése következtében az ügyvédi kamara lajstromából töröltetett.

* **A keleti utazás emléke.** P r o p p e r N. János mint már arról megemlékeztünk, a keleti utazás merőrkítése végett, egy szép emléktáblát készíttetett melyre a »Miatyánk« van felvéve egész terjedelmében. A »Miatyánk« szövege alatt a következő felirat áll: az 1897-évi itt járt magyarok nevében készíttette P r o p p e r N. János a nagyváradi kereskedelmi akadémia igazgatója. Az emléktábla 1 méter hosszú és 1 méter széles. Fekete márványból készült aranyozott felirattal. Az expedíció e táblát magával fogja vinni s a jeruzsálemi templomban fogják ünnepélyesen elhelyezni. A keleti utazásra, legújabbán egy egész társaság jelentkezett Budapestről s így egy intelligens és nagy közönségből álló expedíció fogja nemsokára Azzia felé venni az útját.

* **Nagy szerencsétlenség a pályaudvarban.** Egy szegény paraszt asszonyt gázolt el tegnap este 7 órakor a gyorsvonat, ki talán nem is sejtette, hogy szeretteinek ölése helyett; a vonat kegyetlen kerekai szabdalják szét testét. Esküvőre igyekezett s türelmetlenül várta már a pillanatot, mikor végre felülhet a vonatra, hogy mentül gyorsabban érkezzen a lakodalmas házhoz. Türelmetlenségének azonban megadta az árát, mert a 7 órakor berobogó gyorsvonat kerekai elkapták ruháját s lábait összevissza szabdalták. A szerencsétlenség színhelyén csakhamar megjelent Szabó Gábor rendőrbiztos, aki a szerencsétlenül járt asszonyt beszálította a biharmegyei kórházba.

* **A jegyzők nyugdíjgyesülete.** Tegnap délután ülést tartottak a városházán, *Szunyogh Péter* alispán elnöke alatt. Az alappénztárát megvizsgálták s mindenben rendben találták a számadásokat. Majorescu Dániel urszádi és Miskolczy Albert hegyközségi jegyzőket nyugdíjazták, még néhány jelentéktelen ügyet intéztek el.

* **A tolonczház tervéi.** A városi mérnöki hivatal tette a Váradi-Olaszi városrészben rég tervezett tolonczház és az ezzel kapcsolatosan kiépíteni szánékolt tűzoltó-és rendőr-különítmény tervezetét elkészítette. A városi tanács a terveket kiadta a szépészeti és közlekedési szakbizottságnak.

* **Botrányt okozó flatalember.** Nem írjuk ki a nevéét kiméletből. Elég kommentár a dologhoz, ha azt írjuk hogy egy tisztviselő volt az okozója. A nyílt utcán megtámadott egy pinczért és össze verte össze pofozta, mire tulajdonképpen semmi ok sem volt. A megsértett ember jelentést tett az esetről a rendőrségnél, hol jegyzőkönyvet vettek fel a botrányos esetről. Egy orvosi látelést is csatoltak az iratokhoz mely szerint az ütések nagyon súlyosok. A rendőrség megindította ez ügyben a vizsgálatot, melynek befejeztéig nem akarunk bővebben foglalkozni ez esettel.

* **Meglepő nagy választékban érkeztek, legújabb divatú uri és fiu kalapok, női férfi és gyermek Carlsbadi cipők, ingek, gallérok kezelők) orosz-lánvédjeggyel) nyakkendő különlegességek, zsebkendők, női és férfi kesztyűk, harisnyák, napernyő ujdonságok, melyek feltűnő olcsó árban szereshetők be Fábri Testvérek divatáru házában Olaszi fő-utca,**

* **Legújabb és kizárólag a legjobb gyártmányok férfi fehérneműekben ugy szintén legújabb angol férfi divat cikkek a tavaszi évadra megérkeztek Roth M. utóda kalap és férfi divat üzletében a hol kizárólag csakis Carlsbadi cipők kaphatók.**
Telefon. Telefon.

A bélpoklosok apostola Nagyváradi.

Tegnap másod ízben látogatott el városunkba P. V é h i n g e r János, a birmai bélpoklosok fáradhatatlan apostola. Átutazóban volt Gyulafehérvárról s azért szakította itt félbe útját, hogy P á v e l püspök pártfogását is kérje megkezdett munkájára. Azon fáradozik ugyanis, hogy *Mandalayban*, Birma egyik jelentékenyebb városában, *kórházat* létesítsen a birmai társadalom nyomorultjainak, a bélpoklosoknak, kiknek darabról darabra emésztí fel testét a baj, anélkül, hogy azt orvosolni vagy feltartóztatni lehetne. Ezeket gyűjtötte ott Sz.-Jánosról nevezett kicsiny kórházában ez áldott lelkű férfiú össze s azért hagyta őket most rövid időre oda, hogy az európai katolikusok jószívűségét igénybe véve az ő bélpoklosainak helyzetét türethetőbbé tegye, hogy az ápolandó betegek számát növelhesse.

S reményében nem is csalódott. Eddig 99 ágyalapítványt (egy-egy 1400 frt) szerzett össze. Az adakozók igazán illustris sorai közt ott találjuk fenséges *királyasszonyunkat, Klotild, Mária Valéria, Mária Jozefa* főhercegnőket; a főpapok közül *Vaszary, Schlauch* bibornokokat, *Császka* érseket, *Majláth* gróf erdélyi segédpüspököt s főúri hölgyeink s főuraink legelőkelőbb tagjait.

Minket, magyarokat, bizonyára érdekelni fog az a körülmény, hogy P. V é h i n g e r terve, mely szerint »*Hungária*« néven külön pavilont készíttetett 25 bélpoklos részére, megvalósult. Fent nevezett s egyéb jötevők, mind magyarok, a 25 ágyalapítványt felajánlották s külön épület fogja hirdetni a szerencsétlen betegeknek magyarországi hitsorsosai szeretetét. Erdődy gróf tette le a 25-ik 1400 frtos alapítványt!

A legérdekesebb dolgokat beszélte el a szegény bélpoklosokról, kik részükről viszont odaadó szeretettel csügnek jötevőjükön. E sorok írója saját szemével látta ezt a birmai nyelven, írónnal, gondosan papírra vetett sorokat, melyeket a kórház tipikus alakja, Saya-Mia irt, kinek kezéről az összes izek lehullottak már.

Hogy a betegek s a velük együtt élő hittérítők élete a lehető legegyszerűbb, abból látszik, hogy *72 frtba kerül egy évi, 6 frtba egy hónapi* eltartása egy betegnek.

P. V é h i n g e r főlebbvalói parancsából augusztus hónapig még összejárja a művelt nemzeteket szegény betegek érdekében s aztán vissza tér Birma, hogy életét azok ápolásának szentelje. Ha az ember meggondolja, hogy a belélegzés folytán a legnagyobb valószínűség szerint őt is az a betegség emésztí fel, a melyet másokra szeretetével türethetővé akar tenni, önként az a gondolat őtlik elméjébe, hogy mennyire képes a keresztényi szeretet!

Végül megjegyezzük, hogy a kegyes adományokat, bármennyi legyen is az, szívesen közvetíti a szerkesztőség, vagy P. S c h ä f e r Jakab, jézustársasági superior címére küldhetni azt egyenesen *Budapestre* (Mária utca 25. sz.)

P á v e l püspök ő Excellenciája ez időszert Sztatinán tartózkodik s így nem találta őt itthon P. V é h i n g e r, ki azután *Vinkler József* ez püspököt kereste fel és a déli vonattal tovább utazott a fővárosba.

Pénzügyi palota Nagyváradon.

Márcz. 17.

Városunk nemsokára ismét egy monumentális épülettel fog szaporodni. A pénzügyi hivatalok lesznek itt egyesítve s éppen ezért »pénzügyi palota«-nak fogják nevezni.

Már régebb idő óta folytat tárgyalásokat e végtől a pénzügminiszter a nagyvárad irgalmasok szerzetével és az érdekelt háztulajdonosokkal, már egyszer el is maradt az ügy, de mint értesülünk, most már aláírják a szerződéseket.

Mint budapesti tudósítónk írja, a miniszteriumban már intézkedtek is a tervezet elkészítése végett.

A palota a »Sztaroveczky« és a »Fő«-utczára fog épülni a nagyvárad irgalmas szerzet nagy kiterjedésű kertjén. Két emeletes épület lesz, két mellék és egy fő bejárással, mely épület diszesség tekintetében bizonyára legelső helyen fog állani a nagyvárad épületek között.

Ez épületben lesz elhelyezve a pénzügyigazgatóság, adóhivatal, pénzügyőrség stb. pénzügyi szakmába vágó hivatal.

Az alapozási munkálatokat valószínűleg már az őszön meg fogják kezdeni, teljesen azonban csak a jövő évben lesz felépítve. Az épület nagyobb része a Sztaroveczky-utczán lesz ide helyezik a főbejáratot is.

Legközelebb már a helyet is felméri, hogy a tervezetet a felmérés tételei szerint pontosan elkészíthessék. A város díszét, bizonyára nagyban fogja emelni ez épület, mely a város legnépesebb pontján lesz elhelyezve, s a pénzügyigazgatónál levő ügyeik végett bejövő vidéki embereknek is mindjárt szemükbe fog tűnni.

Ideje is összevonni a pénzügyi hivatalokat, mert jelenleg talán öt felé vannak elhelyezve a város különböző részein.

Igazságszolgáltatás.

A Pulszky ügy. A minap megírtuk, hogy az igazságügyi orvosi tanács, mely a törvényszéki orvosszakértők véleményét megbírálta, kijelentette, hogy Pulszky Károly beszámíthatatlan állapotban követte el a sikkasztást. A legfelsőbb orvosi forum ezt különösen a vádlott életmódjából következtette. Pulszky Károly ugyanis a tanuk vallomása szerint, az utolsó időben sokat ivott, mert csak úgy győzte a munkát, ha szeszes itallal fölesigázta a munkaerjét. A tulságos sok ital megrontotta különben is gyöngye szervezetét s lassan-lassan az elméjét is elhomályosította. Betegségét az orvosi tanács *pszerdó-paralízis*-nek mondta s véleménye szerint nem lehetetlen, hogy a mértékletes életmóddal idővel teljesen *kigyógyul belőle*.

Egy pohár sörért hosszú egy szúrás. A szalacsi korcsma egy zugában sörözött Nagy Márton paraszt legény. Egy másik asztalnál pedig egy egész társaság ült, névszerint: Balaskó József, Molnár Mihály, Veres Márton, Sajó József és Kovács Sándor. Mulatás közben Nagy Márton kiment rövid időre a korcsmából s mire visszajött, Balaskó József megitta a sörét. Lett erre aztán verekedés. Nagy Márton kezdte s a legények amiért egy társukat megsértette, kést vettek elő s a védtelen Nagyot össze-vissza szurkálták. Az orvosi látlelet szerint súlyos sebet kapott. A tegnapi megtartott végtárgyalás alkalmával a törvényszék, — enyhítő körülményként véve, hogy a panaszos volt a sértő, Balaskó Józsefet három havi fogházra ítélte, a többi pedig felmentette a vád és következményei alól.

Szerencsétlen lóvés. Illés László bélfenyéri lakos egy éjjel együtt halászott Bago s y Mihállyal. Nehogy valami véletlen támadásnak legyenek kitéve, egy fegyvert is vittek magukkal s míg Illés a vízben állva halászgatott,

Bago s y a fegyvert piszkálni kezdte. A kakas eközben lecsattant, s a golyó az Illés lábába furódott. A nagyvárad kir. törvényszék tegnap tárgyalta ez ügyet s az ügyészi véleménynek helyt adván, Bago s y Mihályt 14 napi elzárásra ítélte.

TAVIRATOK.

Rágalmazott Pichler.

Adhattuk volna e közleménynek azt a nevet is: Pletyka a Ház folyosóján; — mely a Morzsányi affair után mind gyakoribb lesz a t. Házban.

Az egész eset a »Hazánk« című napilap egy Pichler elleni szenvedélyes támadásából keletkezett. Vádolja ugyanis a fentnevezett napilap a kövesdi parvenüt Kossuth Ferenc és a Kossuth hirlapja cím. napilap pénzének elsikkasztásával, amely ha való, akkor súlyos rás a Pichler ur becsületén. Az eset természetesen roppant feltűnést keltett a t. Házban s a folyosókon szeltében tárgyalták az egész ügyet és izgatottan várták Kossuth Ferenc nyilatkozatát.

Kossuth Ferenc azonban elosztatta az aggodalmat a következő kijelentésével:

— Tovább is barátok maradunk.

Azután többek előtt elmondta Kossuth, hogy a Hazánkban közölt levélkivonat apokrif. Pichler önkényt vált meg a kiadóhivatal vezetésétől, mert vizsgára készül. Kossuth a könyvek átvizsgálásakor tényleg talált egy 600 frtos hiányt és akkor P.-hez egy egészen rövid levelet írt, amelyben felkéri, hogy látogassa meg a hiány felderítése végett. Pichler rögtön hozzáment és ekkor kitünt, hogy 300 frt összeadási hibából, a másik 300 pedig onnan támadt, hogy Kossuth a választás előtt 300 frt előleget adott Pichlernek s erről megfélekedett. Kossuth Ferenc ezeket az esti lapokban is kijelenteni szándékozik. A folyosón többek előtt kinyilatkoztatta, hogy Pichler, kifogástalanul tisztességes ember, a kinek becsületéhez szó sem fér.

Az alább következő táviratunk még jobban felvilágosítja az egész ügyet; amiből kitűnik, hogy az az egész dolog Valles J. Kossuth hirlapja kiadóhivatali irnok csinálománya, ki talán bosszúból akarta Pichlert a csávéba belekeverni.

Pichler ügye.

Budapest, márcz. 17. (Saj. tud. táv.)

Az esti lapok közlik Kossuth Ferenc Pichlerhez, az állítólag hűtlen sáfarhoz írt levelét, melyben kijelenti — mintegy elégtételül a kellemetlenségért; — *hogy vele teljesen leszámolt s becsülete s tisztessége ellen semmi kifogása nem volt soha, mert különben nem is lehetne sem pártja tagja, sem barátja.*

Budapest, márcz. 17. (Saj. tud. táv.)

Pichler Győző segédei Kubik képviselő és Dienes hirlapíró által az öt rágalmazó cikk miatt provokáltatta Korbulyt a »Hazánk« felelős szerkesztőjét; ki is a kérdéses cikk beküldőjének Valles Jenőt, a Kossuth hirlapja kiadóhivatali irnokát nevezte meg. Valles Jenő azonban nem hajlandó helyt állani.

Ő Felsége utazása.

Cap-Martin, márcz. 17. (Saj. tud. táv.)

A király Ő felsége pénteken elutazik Cap-Martinból Bécsbe, ami ugyancsak megdöbbenti azokat, akik e körülményt a keelli eseményekkel akarják kapcsolatba hozni.

Vassos ezredes viselkedései.

Athén, márczius 17. (Saját tud. távirata.) Vassos ezredes jónak látja az eddigi babérait még növelni s úgy látszik — ügyet sem hajtv a hatalmak fenyegetésére, még ujjat húz velük. A Pireusba érkezett hajók utasai beszélik, hogy Vassos ezredes kém gyanánt letartóztatta Pintér őrnagyot, kancai konzulunkat, ki meglátogatta a görög konzult.

A hódmezővásárhelyi méregkeverők ügye.

Hódmezővásárhely, márcz. 17. (Saj. tud. táv.) A bűnösök vallatása még folyton tart, ma Kóti Julcsa esetével foglalkoztak. Gulyással pedig a tanukat szembesítették és egy néhányat ki is hallgattak, ami nem is kis dolog, amennyiben minthegy 100-on felül vannak tanul beidézve.

KÖZGAZDASÁG.

A »Biharmegyei Gazdasági Egyesület« közgyűlése.

A »Biharmegyei Gazdasági Egyesület« tegnap tartotta közgyűlését vármegyeházán.

Letárgyalták az egysület folyóügyeit, de arra nézve nem tett az elnök semmi előterjesztést, hogy belép-e az egyesület az Országos Gazdasági Egyesületbe. Tehát a választmány határozatához képest irányítja a közgyűlés is véleményét s előbb hallani akarja, hogy gr. Tisza István üdvösnk, vagy inkább szabadnak jelentse ki a belépést. Így mintegy kimondák, hogy majd gondolkodik helyettük — Tisza István gróf a kormány uszály hordozója.

A közgyűlés lefolyása a következő:

Jelen voltak: Szabó József elnök, Nagy Lajos, Örley Kálmán, Cziffra Gerő, Syunyogh Péter, Vidovich György, Hirschmann Konrák, Markovits Károly, Markovits Antal, Baranovits Ferencz. Zathureczky Gedeon, Pap Imre, dr. Markus László, Veingärtner Andor.

Az elnöki jelentés felsorolja az elmúlt év működését, kegyelettel emlékezik meg Juricskay Mór, Vertán Antal és b. Manusberg Ernő választmányi tagok és Szeghalmi Bálint rendes tag elhunytáról.

Az elnöki jelentést elfogadták s dr. Márkus László pénztárnokká választását éljenzéssel megerősítették. A miniszternek az 100 frt segélyét köszönetet szavaztak. A selyemtenyésztesre ez évben is 50 frtot adnak.

A diószegi vinczellérképezdében újabb 3 évre megszavaztak egy növendék részére évi 140 frtot.

Elhatározta a közgyűlés, hogy az idén ismét megkezdik a kiállítások rendezését a megye területén. És pedig ez évben ló és szarvasmarha kiállításokat rendeznek,

Tervbe vették, hogy időnként a mezőgazdaság körében vágó felolvasásokat tartanak a vidéken.

A számvizsgáló bizottság jelentése szerint minden számadást rendben találtak s ehhez képest a felmentvényt megadták.

Az ez évi költségelőirányzatot elfogadták. A bevétel 6903 frtban, a kiadás 6874 frtban van felvéve.

Még néhány apróbb ügyet intéztek el s a közgyűlés véget ért.

Nagyváradai hetivásár

Vásári árjegyzék a nagyvárad piacson 1897. márczius 16-ik napján tartott vásárban eladott termesztermények és élelmiszereknek.

O buza 7.50 Uj buza 7.40 Kétszeres buza, 5.70—5.60 Rozs 5.70—5.60 Árpa 4.30—4.10 Zab 5.30—5.10 Tengeri 3.40 Uj 3.30 Borsó 13.—

Lenese 15.00 Bab 7.00. Köleskása 1230 Burgonya 2.50. 100 kiló Lángliszt 13.70. Zsemlyeliszt 13.20 Fehérkenyér liszt 12.20 Barnakenyér liszt 11.20 széna fuvarral 2.60. Szalma fuvarral 1.60 Szalonna 58.— 6 kiló zsúpp-szalma 0.8 1.60 kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa bikk 3-10, tölgy 2-90, eser 3-35. 100 kiló marhahus 52.—. Ontótt gyertya 54.—. Lámolaj —50. Egy liter bor ó 50, új 40 pálinka 36 szilvapálinka 80, szesz 85. Egy rétermázsa kő-só 10.70, nyers fagygyu 24.—, olvasztott fagygyu 32.—, szappan 24.—, birka gyapju —00 magyar gyapju 00.—. Egy hektár ó-bor 33.00 új bor 21.—, mész 1.20 kemény faszén 1.80 puha faszén —, kende mag 7.30 köles 5.30 repce 11.20 dió 19.—, mogyoró — aszu szilva 20.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 12, szalonna 64, sertésbcs 54, juh-hus 34, veres hagyma 8, fog-hagyma 26, bors 1-10, paprika 1-50 barnakenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 0.00 mm. Luczernmag —. — fríg, 1 mm. Lóhere — — 1 mm Burgondi —.

Marha ártáblázat 1897. márczius 16-ról egy pár első rendű jármás ökör 280—340 egy pár másodrendű jármás ökör 220. 270 egy pár harmadrendű jármás ökör 130, 200. 1 pár fejős tehén 80—180. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 65—85 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 45—65, 1 drb. veres borju 9—15 1 drb. fél éves borju 17—29. 1 drb. egy éves borju 25—36. két éves borju 35. 65. 1 drb. hízott sertés 56, 86. 1 pár fél éves 20. 25 1 pár egy éves sertés 36 46, 1 pár két éves sertés 62, 84 egy drb. jó igás ló 00 00, 1 pár ökörbőr 16—22. egy pár tehénbőr 11—16 borjubőr 4.50—6.50, 1 pár ló bőr 6.—10.

Forgalmi kimutatás 1897. évi márczius hó 16-ról: Tiszta buza körülbelül 300 hltr, kétszeres buza 100 hltr, rozs 400 hltr, árpa 100 hltr, zab 100 hltr, teengeri 400 hltr, burgonya 600 hltr. Látás jószágok: Hízott sertés mintegy 60 drb, félhízott 250, sovány 300, suldó 400, malacz 600, hízott marha 60, jármás ökör 1340, fejős tehén 910, borju 750, bivaly 45, juh és kecske 150 ló 2194.

Terményfőzsde.

Budapest, márcz. 16.

B u z a	ősze, bácskai	5.74
	ősze, északi	7.66
	október-novemberre, bácskai	7.39
	okt.-nov.-re északi	7.36
R o z s	ősze bácskai	10.75
	ősze, északi	6.47
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	3.57
	okt.-nov.-re, északi	3.80
R e p c z e	október-novemberre, bácskai	3.82
	okt.-nov.-re, északi	10.80

Bécs, márcz. 16.

B u z a	tiszai	8.70—0.—
	bánsági	8.25—0.—
	bácskai	8.34—0.—
	szokványáru ősze	0.—0.—
B u z a	szokványáru tavaszra	7.10—0.—
R o z s	tiszavidéki	4.15—0.—
	szokványáru ősze	6.45—0.—
	szokványáru tavaszra	6.53—0.—
T e n g e r i	magyar	6.40—0.—

Hivatalos árfeljegyzések

a budapesti áru- és értékekéért 1897. márcz. 17-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120.50
Magyar koronajárdék	98.75
Magyar vasúti kölesön aranyban 4%	122.—
Magyar vasúti kölesön ezüstben 21%	101.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1878-ból	120.—
Magyar földterhementesítési kötvény 4%	97.25
Halmérségi jog megváltási kötvény	160.25
Szlovák szlovén földterhementesítési kötvény	97.50
Magyar nyertmény sorsjegy-kölesön	100.75
Tiszaszabályozási é s szegedi sorsjegy kölesön	141.50
Osztrák járadék papírban	100.25
Osztrák járadék ezüstben	100.25
Osztrák járadék aranyban	122.50
Tsztrák korona járadék	99.75
1860. osztrák államsorsjegyek	142.—
Magyar magyar bankrészvény	940.—
Magyar hitelbank részvény	389.50
Osztrák hitelintézeti részvény	355.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	338.50
20 frankos arany (Napoleonódor)	9.53
Nemet birodalmi márka	58.70
London vista	119.95
Fáris vista	47.65
02 márkás arany	11.—

A szerkesztésért felelős:

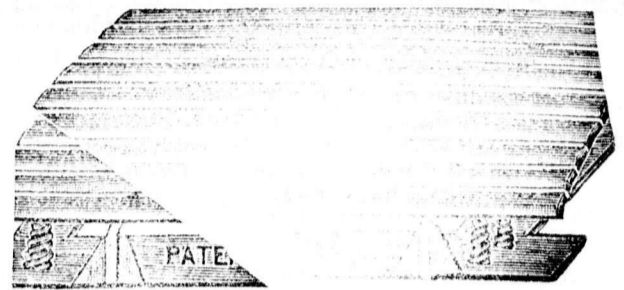
Dr. VUCSKICS GYULA.

Házvezetőnőül

ajánlkozik egy r. kath. vallású idősebb **uri lány** helyben vagy a vidéken.

Cime a kiadóhivatalban megtudható.

78 3—3

Az egészségre fontos a szabadalmazott

egészségi ruganyos

ágy betét.

A berlini és genfi egészségi kiállításon a nagy arany-éremmel lett kitüntetve.

Ezen szalmazsák-pótló ruganyos ágybetét fölülmul minden ágybetétet, mivel a ruganyosság nemcsak a derék alatt, hanem a test egész hosszába egyaránt működik, így a test egészen egyenesen nyugszik, miáltal a **vérkeringést jótékonyan elősegíti.**1 drb ára 90 cz. szélességig 4 frt 50 kr.
90 cz.-tól 100 cz-ig . . . 4 frt 80 kr.

Megrendelhető

MADAS LAJOSNÁL

Nagyváradon.

A méret 1 vagy 2 czmrel kevesebbre veendő, hosszában és szélességében mint az ágy belmérete.

47—9—12

Uj üzlet! a „GOMBKIRÁLY”-hoz! Uj üzlet!

49—9—10

Czillér Imre és Társa
rövidáru-üzlete Bazár-szoros és Bémer-tér sarkán (Magr-ház.)

Előzékeny és pontos kiszolgálás!

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **Nagyváradon** Olasz Bazárszoros és Bémer-tér (Magr-házban)

rövidáru és divatkereskedést

nyitottunk.

A fővárosban éveken át szerzett tapasztalataink jó hírnevünk és a rendelkezésünkre álló alap feljogosítanak azon reményre, hogy tisztelt vevőink kívánságait pontosan s a legméltányosabban teljesíthessük.

Mi teljes igyekezettel azon leszünk, hogy megelégedésüket minden tekintetben kiérdemeljük.

Egyedüli főraktár **Ludwig József** rómerstadti vászon-áru gyárából.

Dus választék mindennemű kézimunkákban.

Kiváló tisztelettel

CZILLÉR IMRE és TÁRSA.

Kötött harisnya és lábtyű a híres 6 szálú „Hausfrauen-Garn”-ból.